09:24 , 20.12.16

ynet ידיעות אחרונות

יהדות judaism

אישה בין רבנים: היהודייה הדתייה החזקה באירופה

שלחו להדפסה

אשת הברזל

אם היא מזכירה למישהו את דונה גרציה - זה לא במקרה. הכירו את ג'ואל אפללו, האישה שרבנ אירופה קוראים לה שליט"א: היא פילנטרופית ממוצא מרוקני העומדת בראש "קרן מתנאל" שהקימה בעשר אצבעות, פועלת למען קהילות יהדות אירופה השונות - ולא מפחדת מתקרות זכוכית

טלי פרקש, מינסק

לחצו כאן להגדיל הטקסט

אפללו בין הרבנים בוועידית רבני אירופה: "בסופו של דבר, הם הבינו שאני אוהבת אותם" (צילום: אלי איטקין)

ג'ואל אפללו, אישה מרשימה גם בעשור השביעי לחייה, היא כיום אחת הנשים הדתיות החזקות באירופה, אם לא הח שבהן; זו שמבקרת בארמונות של נשיאים ושועי עולם – ושגם הרבנים ביבשת קוראים לה בתואר השמור ל"גדולי הד שליט"א. האישה היהודייה, הדתייה, המזרחית, מורגלת בשבירת תקרות זכוכית, ואם היא מזכירה למישהו את דונה גרציה - זה לא בכדי.

<<הכל על העולם היהודי - בפייסבוק של ערוץ היהדות. היכנסו >>

בלארוס מושלגת, ובבית הכנסת המקומי שבבירה מינסק הסתיימה התפילה. הרבנים הראשיים של מדינות היבשת שהתארחו בוועידת רבני אירופה, פנו לאחור והרימו ראש לעזרת הנשים, שם נעמדה ג'ואל אפללו לנאום בפניהם.

קראו עוד בערוץ היהדות :

- **כשרות קורסת: "כיהודי דתי, מה שקורה כאן מחריד"**
- **הדרוזים והעם היהודי: קשר שמתחיל בתנ"ך**
- **הצד האפל של חנוכה: סיפורה של הממלכה האחרונה**

אפללו, אלמנה ממוצא מרוקני, והנדבנית שבראש "קרן מתנאל", לא שוכחת את קשיי ההתחלה: "בוועידת הרבנים הראשונה במץ, בגרמניה, היה בלגן גדול", היא מבטאת את המילה בלגן בעברית. "הם לא היו מוכנים אפילו לשבת ל כי אני אישה. אבל אחרי התערבות מאוד אינטליגנטית של נשיא הוועידה, הרב פנחס גולדשמידט (רבה של מוסקבה), ורבנים נוספים כמו הרב אבאדונר ז"ל (לשעבר מנכ"ל הוועידה, ואחד מעמודי התווך של הקהילה היהודית בלונדון) - אפשרו לי לדבר. הם החליטו לשמוע מה יש לי להגיד, לפני שימהרו לשפוט".

"בהתחלה הם לא היו מסוגלים להקשיב", היא אומרת בכנות. "אני זוכרת שאמרתי להם: תראו, אם זה ייכשל, זה הכי שלי. אבל אם זה יצליח, זו תהיה ההצלחה שלכם. אני צריכה את ברכתכם - ושלושה רבנים אמיצים שמוכנים להיות בפרונט. ככה התחלנו".

(צילום: אלי איטקין)

"אחד הדברים המרכזיים שניסיתי אז להבהיר להם, הוא שחוק אנטי-יהודי שעובר במקום אחד, עלול להשפיע על שקורה במדינות אחרות ובקהילות אחרות. אני זוכרת את אחד מרבני צרפת עונה לי, 'זה לא אכפת לי. יש לי כל כ דברים דחופים בתוך הקהילה שלי, שאין לי זמן לדאוג לבעיות אחרות באירופה'. ניסיתי להסביר לו שאם לא נתחי להתגבש, זה יגיע גם אליו. להראות לרבנים שהקשרים שהם צברו - כל אחד במקומו, עם הכומר המקומי ונציגי ה יכולים ביחד ליצור אפקט משמעותי".

"האישה הראשונה" של ועידת הרבני אירופה

אפללו נולדה בפאס שבמרוקו, והיא בוגרת האקדמיה במדינה - אך ב-37 השנים האחרונות היא אזרחית אחת הנ הקטנות בעולם - נסיכות לוקסמבורג. "הייתי בין היהודים המזרחיים הראשונים במדינה", היא אומרת. כשאני שוא אותה כיצד הפכה קרן הצדקה שברשותה המגלגלת מיליונים, לאחת המובילות בקרב ארגוני הצדקה היהודיים בא היא מושכת בכתפיה ועונה בפשטות, "הצלחתי".

עזר לה הלשמיע קול. עם הרב פנחס גולדשמידט (משמאל), נשיא ועידת רבני אירופה ורבה של מוסקבה (צילום: אלי איטקין)

"בעיר קטנה, אתה רק צריך להיות קצת יותר טוב מהאחרים", אומרת מי שמחזיקה היום בחברה מצליחה בנסיכו עסקים ונכסים. "אלוהים החליט לברך אותי, כדי אוכל לייסד את הקרן לזכרו של בעלי, ולעזור לאחרים. הקרן היא הכל כלי", היא מבקשת להדגיש, "מאחר ותמיד נתתי צדקה".

"סבא רבא שלי שהיה איש עסקים שנסע בין פאס למרקש, היה גם איש חסד שהציל את אנשי מרקש מרעב. זה ס מעניין, כי אני מאמינה שאבותינו מביאים אותנו לעולם מצוידים במזוודה שלהם, ואנחנו צריכים להתפלל שנשלים ! שנתנו לנו לעשות ברצון ובכישרון. כמובן שלכל אחד יש גם את נתיב חייו".

אפללו היא סוג של "מוסרניקית". לא שומרת את התוכחות שלה לעצמה, ומרביצה תורה במכובדים שברבנים. למ לה בעיה להגיד להם ש"יש רבנים שהם רבנים משום שנולדו לאב רב, אבל אין להם את הכישרון של אבא שלהם. רב זה הכוונן המדויק הזה בין עצמך, נשמתך והכלים שאתה רוכש. זה לא בגלל שאתה הבן-של. זה אחד המסרי החזקים שאני מעבירה לרבנים, במיוחד בעולם החסידי, כשהרבנים המזרחיים רוצים לחקות אותם. זה שאתה 'בן מסיר ממך את נטל ההוכחה, ואת החובה לפתח את הכלים שיעזרו לך להיטיב, כדי שזכות אבותיך תעמוד לך".

"הרבנים ראו שאני אוהבת אותם"

נקודת המפנה המשמעותית בחייה של אפללו הייתה פטירתו של בעלה בטרם עת. נקודת השפל שלה כאלמנה צעירה במדינה זרה, הפכה למפנה: "אני זוכרת שכאשר שהגעתי ללוקסמבורג, שאלתי את מזכירת הרב שם איפה יש מקווה, והיא אמרה לי: אין. כששאלתי איך מסתדרת אשת הרב, היא פשוט צחקה".

"ואז למרבה הצער בעלי נפטר, נותרתי אלמנה עם תינוק בן שבעה חודשים. פניתי אל הרב פעמיים בשאלות שונות, ובשתי הפעמים הוא דיבר איתי על חליצה (טקס דתי שנעשה כאשר הבעל נפטר ולא הותיר אחריו ילדים). אמרתי לו שוב ושוב, 'איזו חליצה? יש לי ילד. והוא הגיב, 'אני מצטער'. הבנתי שלמרות שהוא פגש אותי פעמיים, הוא פשוט לא זכר אותי בכלל, לא שם לב, לא הקשיב".

ברוך דיין האמת

הרב ההומו שהבריטים העריצו: ליונל בלו / לירון נגלר-כהן

הוא התמודד כל חייו עם נטייתו ההומוסק ניסה להתאבד, חשב להפוך לנזיר - אך את יהדותו מחדש, והתמסר לקהילתו הלהט"ב היהודים. מיליוני בריטים העו הרב ליונל בלו המנוח, שהכריז על בשידור עוד בשנות ה-70 - ובכך ה הראשון שיצא מהארון. היום ספדו ל"איש הכי טוב שהיה לאלוהים בבריטניה"

לכתבר

איך הצלחת בסופו של דבר לגייס את רבני אירופה לצדך?

"אני חושבת שהעובדה שהם הבינו שאני מחבבת אותם, יותר נכון אוהבת אותם, עשתה את זה. ראיתי שהם ו בני אדם שמתמודדים עם אתגרים מאוד משמעותיים. לאט-לאט הם הבינו שאם אני אומרת משהו, זה לא על ו בהם, אלא כהערות בונות, לעזור להם להתקדם".

"יהודים צריכים להתקדם כל הזמן, אין לנו בחירה. לכן כשגילינו שיש סיפור בקולון עם הברית מילה שנאסרה ו הרב גולדשמידט הבין שצריך לנצל את העובדה שאנחנו בברלין כדי לארגן מחאה. על אף שזו לא הייתה התוכ המקורית, הזמנו את המדיה, וכל הרבנים הצהירו שהם נגד החוק. היה לזה כמובן אפקט, בהתאם".

"בסופו של דבר, הם הבינו שצדקתי וגם ידעו להוקיר תודה על זה, גם אם זה לשיר אשת חיל", היא מוסיפה בי הבינו את הכוח שיש להם האחד עם השני".

רבני ישראל, יש יהדות ויש רבנים גם באירופה

אפללו גם מקיימת תוכניות מיוחדות לנשות הרבנים, במטרה להכשיר אותן לשלל התמודדויות מורכבות שמזמ החיים בקהילה. "אני זוכרת שכאשר העליתי את הרעיון, אחד הרבנים אמר בתגובה: 'מקומן של נשים - במטב מיקרופון שהיה שם, הושטתי לו אותו – ואמרתי: 'אתה לא אומר את זה כאדם פרטי אלא כרב קהילה, ואתה פ היהודים. מחר יגידו שהיהודים חושבים שנשים צריכים להיות רק במטבח. זו הדעה הפרטית שלך, לא הדעה ש שנמצא פה בחדר'. המסר נקלט".

מה את חושבת על הרבנים בארץ?

"הרבנים בישראל מאמינים שהם המנהיגים של יהדות העולם. לכן תמיד יש לרבנים באירופה צורך להראות ש אורתודוכסים מאורתודוכסים כדי להתקבל על ידי הממסד הרבני הישראלי, גם אם זה לא בהכרח משקף אותב אומרת תמיד שאם אתה פועל מתוך פחד, אתה חוסם את עצמך מלפעול. יש יהדות באירופה שהיא לא היהדו רבנים בישראל צריכים להבין את זה. האתגרים הם אחרים, ועליהם לעזור לנו לעשות את העבודה ולא להילח

איפה נמצא השיח המזרחי בעבודה שלך?

"אני לא רוצה להיכנס לנישה הכל כך ישראלית הזו של הפרדה בין רבנים אשכנזים לספרדים. בוועידה את רואה את כולם, וזה מה שצריך להיות. בתור מזרחית אני אוהבת את הרבנים האשכנזים ואת הרבנים המזרחים. גם אישו אני לא עושה מזה אישו.

"היו מי שתקפו אותי כי אני נותנת תמיכה גם לרבנים אשכנזים, בהיותי הקרן המזרחית היחידה, אבל אני פשו את האבחנות האלו. אני מסכימה עם זה שלפני 60 שנה לא התחשבו במזרחים, אבל מה הפתרון? להתלונן ו לא איתי. יש לך תוכניות? כישרון? תראה אותם. שים אותם על השולחן, ונתקדם יחד".

תגיות: טלי פרקש | יהדות התפוצות

חזרה